

грчки кодекси са текстовима античких аутора стварају се по нарудбини хуманиста и колекционара-мецена (колико је таквих кодекса касније проглашено "древним"? - А.Ф.) [31, стр. 109]. Може се предложити метода проналажења таквих рукописа: треба упоредити грешке у њиховим текстовима са штампарским грешкама штампаних издања. Највероватније да је приликом преписивања копирана и већина штампарских грешака [12].

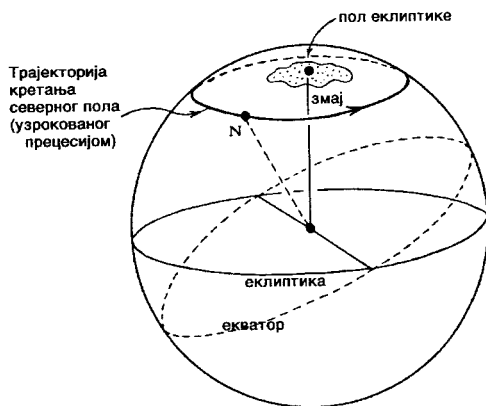
8.2 . Птолемејев "Алмагест"

Птолемеј (II век) се заједно са Хипархом сматра оснивачем астрономске науке, а његов "Алмагест" (Велико дело) - бесмртним спомеником античке науке.

Један од најважнијих делова "Алмагеста" је звездани каталог (око 1000 звезда) са њиховим еклиптичким ширинама и дужинама. У [12] је изнето мишљење да је првобитно каталог "Алмагеста" био састављен у природним екваторијалним координатама (као и савремени каталози), а тек онда је прерачунавањем трансформисан у каталог са еклиптичким координатама. Еклиптичке координате су средњовековни астрономи сматрали "вечним" тј. таквим код којих се ширине не мењају у времену, а дужине равномерно расту због прецесије. Када је утврђено да су и еклиптичке координате подложне променама, њихова "предност" била је изгубљена.

8.2.1. У којим је координатама првобитно састављен каталог "Алмагеста"?

Трагови поменутог прерачунавања проналазе се на неколико начина. Пошто састављач каталога описује звезде северне хемисфере, при чему почиње опис од северних сазвежђа и постепено се спушта ка југу, природно је претпоставити да би он требало да почне свој каталог од описа сазвежђа, смештеног у центру хемисфере, а тачније око пола еклиптике. Које је сазвежђе северне хемисфере смештено најближе полу еклиптике? То је Змај. Пол еклиптике се у току последњих две хиљаде година изменио (због колебања еклиптике) незнатно у односу на величину сазвежђа. Дакле, састављач каталога, кад год да је у интервалу од нашег времена до епохе античке Грчке живео, требало је да почне свој каталог од сазвежђа Змаја. Али каталог "Алмагеста" не почиње од Змаја, већ од Малог медведа. Затим састављач описује звезде Великог медведа, и тек после

Сл. 8.1